

DEHLGREN, ALFRED

**Konung Davids adertonde psalm : från
grundtexten öfversatt och commenterad / af
Alfred Dehlgren**

Upsala
1869

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Ex. B.

Dahlgren, A. fil. Rsm. G. Lagerwall

Vänskapsbrevet

af Professor

Språkvet.

Sam.

(Bm)

o

26.451/594

Faint handwritten text, possibly a title or author name, written in cursive script.

Kungl. biblioteket

0 0000 000136676

Handwritten numbers and characters in the bottom right corner, including '12' and '18'.

KONUNG DAVIDS ADERTONDE PSALM,
FRÅN GRUNDTEXTEN ÖFVERSATT OCH
COMMENTERAD.

AKADEMISK AFHANDLING,

som med tillstånd

af Vidtberömda Filosofiska Fakulteten i Uppsala,

för Filosofiska Gradens erhållande,

kommer att offentligen försvaras af

ALFRED DEHLGREN

FIL. KAND. AF WESTMANLANDS OCH DALA LANDSKAP, ADJUNKT VID
H. ELEMENTARLÄROVERKET I FALUN.

å Lärosalen dagen den Maj 1869
p. v. t. m.

UPSALA,
W. SCHULTZ' BOKTRYCKERI.
1869.

KÖNIG DAVIDS ABERTÖRDE ESSEM

TREIN GRENDETZEN ÖVRESATT OOH

COMMENTERAD

En samling af de i Sverige utgifna...
af den kungliga akademien i Upsala

De i denna del af den svenska...
af Upsala universitets tryckeri i Upsala

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

af Upsala universitets tryckeri...
af Upsala universitets tryckeri

Den samling heliga sånger i vår bibliska urkund, som benämnes Konung Davids Psaltare, utgör utan tvifvel blomman af hebreiskt skaldskap och är i högsta grad förtjent af att sättas främst i ledet af sånger, dem den judiska fromheten och rika andebegåfningen alstrade.

De förtjena detta utmärkande hedersrum dessa sånger eller psalmer, åtminstone de äkt-davidiska eller de ursprungliga, till skillnad ifrån de mer eller mindre lyckligt eftergjorda, dels på grund af den djupt religiösa känsla, den ur sjelfva hjertats innersta framqvällande lifsfullhet och innerlighet, som i dem uttalar sig, dels ock till följd af den djupt befastade öfvertygelsen om Jehovahs, verldsskaparens allvisa och allgoda uppehållande af sin skapelse i allmänhet, och serskildt af menniskan, samt den deraf härflytande förnöjsamheten och undergifvenheten med Hans styrelse, som så vackert framskimrar äfven under det djupaste vemod, den bittraste sorg och klagan öfver detta lifs bekymmer och vedermödor.

Också hafva icke oväldiga skrifttolkare i alla tider tvekat att på det uppriktigaste och varmaste erkänna och beundra den rika skatt af ädla känslor och höga tankar, som deri ligga förvarad.

En Luther t. ex. visste att väl sätta värde på dess äkta perlor af from andakt och innerlig hänförelse, hvarpå dessa psalmer ega en sådan rikedom.

Vi kunna icke neka oss nöjet att här anföra några af de sköna ord, med hvilka han i sitt företal till Psaltaren skildrar dess höga förträfflighet. «Wo findet man — säger han der —

feiner Wort von Freuden, denn die Lob- und Dankpsalmen haben? Da siehest du allen Heiligen ins Herz, wie in schöne, lustige Gärten, ja wie in den Himmel; wie feine, herzliche, lustige Blumen darin aufgehen von allerlei schönen, fröhlichen Gedanken gegen Gott und seine Wohlthat. Wiederum, wo findest du tiefere, kläglichere, jämmerlichere Worte von Traurigkeit, den die Klagpsalmen haben? Da siehest du abermal allen Heiligen ins Herz, wie in den Tod ja wie in die Hölle. Wie finster und dunkel ist es da von allerlei betribtem Anblich des Fernes Gottes! — —

Ich halte aber, dass kein feiner Exempelbuch oder Legende der Heiligen auf Erde kommen sie oder kommen mäge, denn der Psalter ist. Denn hier finden wir nicht allein, was einer oder Zween Heiligen gethan haben, sondern was das Haupt aller Heiligen gethan hat und noch alle Heiligen thun. Wie sie gegen Gott, gegen Freunde und Feinde sich stellen, wie sie sich in aller Gefahr und Leiden halten und schicken. Ueberdas, dass allerlei göttliche, heilsame Lehren und Gebote darinnen stehen. — Daher kommts auch, dass der Psalter aller Heiligen Büchlein ist, und ein Jeglicher, in waserlei Sachen er ist, Psalmen und Wort darin findet, die sich auf seine Sachen reimen, und ihm eben so sind, als wären sie alrein um seine-twillen also gesetzt, dass er sie auch selbst nicht besser setzten noch finden kann, noch wünschen mag.«

Detta hvad sjelfva det mångskiftande innehället beträffar.

Beträffande åter den form, i hvilken de framtråda dessa psalmer eller med andra ord den art af poesi, som de representera, så är den afgjort lyrisk, likasom i allmänhet hos alla folk den lyriska poesien är den äldsta och ursprungligaste.

De Wette anser till och med, att psaltaren i sin helhet med skäl kunde kallas en lyrisk anthologie, såsom utgörande produkten af åtskilliga författare i olika tider.

Denna lyrik eller detta slag af skaldekonst, det enda nästan, som Hebreerna idkade, åtminstone så vidt vi känna det enligt de öfverblifna lemmingarna af deras poesie, består såsom bekant uti en egen uppställning och anordning af de uttryckta

tankarne, den så kallade parallelismen eller korrespondensen mellan tankarna och satserna, en tankerythm; till någon metrisk rytm deremot eller till rim i vanlig mening har deremot aldrig den hebreiska skaldekonsten höjt sig; ett förhållande, till hvilket orsaken förnämligast bör sökas i sjelfva den judiska mera inåtvända nationalkaraktern, som mera uteslutande lade vikt på innehållet, tankarnas djup och rikedom, men endast obetydligt fästade sig vid deras yttre omklädnad, formen.

Vilje vi närmare bestämma denna parallelisms väsende, så består det deruti, att hvarje tanke icke till fullo uttryckes i en enda sats, utan fortsättes i flera hvarandra motsvarande leder, och kan, allteftersom en likhet, motsättning eller utveckling af den framställda tanken förefinnes, vara af trenne slag, synonym, antitetisk och syntetisk.

Den enklaste och vanligaste arten af denna parallelism är den, som blott består af tvenne leder; eljest förekomma dock verser med tre, fyra, ja till och med fem leder.

Skulle man nu med återgång till innehållet vilja söka åstadkomma en klassifikation af psalmerna med detta såsom indelningsgrund, så torde man företaga sig ett ganska vanskligt arbete, emedan ofta i samma psalm flera olika synpunkter förekomma blandade med hvarandra, så att psalmens innehåll visserligen blifver mångskiftande och rikhaltigt, men indelningsarbetet i hög grad försvåradt, att icke säga omöjliggjordt.

Lika litet torde det lyckas att göra en noggrann och fullständig indelning med den själsstämning, hvilken de hafva att tacka för sin tillkomst, såsom indelningsgrund, emedan äfven den sällan förblifver densamma en hel psalm igenom, utan ofta vexlar och slår öfver till en fullkomligt motsatt, churu visserligen måste medgifvas, att man efter denna indelningsgrund lätteligen kan uppställa trenne väsendtligen olika hufvudslag: såsom tacksägelse och lofpsalmer, klagopsalmer eller bönepsalmer samt läropsalmer.

Till det första af dessa trenne hufvudslag hör den psalm, hvilken vi såsom ämne för denna lilla afhandling företagit oss att öfversätta och kommentera.

De arbeten, som vi för vårt ändamål rådfrågat, äro följande:

Commentarius grammaticus historicus criticus in Vetus Testamentum in usum maxime Gymnasiorum et Academiarum adornatus scripsit. F. J. V. D. Maurer. Lipsiæ 1838.

Commentar über die Psalmen nebst beigefügter Uebersetzung von W. M. L. de Wette. Fünfte Auflage, herausgegeben von G. Baur. Heidelberg 1856.

Lehrbuch der historisch-kritischen Einleitung in die kanonischen und apokryphischen Schriften des Alten Testaments von K. F. Reil. Frankfurt a. M. und Erlangen 1859.

Den Heliga Skrift i berigtigad öfversättning och med förklarande anmärkningar. Gamla Testamentet. De poet. böck. H. M. Mellin. Lund 1861.

Biblischer Commentar über die Prophetischen Geschichtsbücher des Alten Testaments von C. F. Keil. Die Bücher Samuels. Leipzig 1864.

Die Psalmen von Fr. Delitsch. Leipsig 1867.

Die Psalmen von Hupfeld. Zw. Auflage herausgegeben von. E. Riehm. Gotha 1867.

Det Gamla Testamentet. Ny Proföfversättning utg. af Kongl. Sv. Bibel-Commissionen. Upsala 1868.

Konung Davids adertonde Psalm.

Hvad nu först beträffar författaren till denna psalm, så framgår det utan tvifvel af parallelstället 2:a Samuels Bokens 22 Kapitel, der i det hufvudsakliga samma text finnes anford såsom en Davids psalm, på det tydligaste, att David är dess författare. Utom detta traditionella intyg lemnar ock psalmens eget innehåll de ojäfaktigaste vittnesbörd för Davids författarskap. Författaren gifver sig tillkänna såsom en hjeltomodig krigare, såsom ett hufvud för folken d. ä. konung, vidare såsom den der blifvit räddad från mäktiga fienders öfvervälde, hvilket allt synnerligen väl passar in på David. Då nu härtill kommer en innerlig och orubblig förtröstan på Gud, som alltid så vackert utmärkte David, en redlighet och uppriktighet; hvar på förf. åberopar sig inför Gud, hvilken han dock tillskrifver och af hvilken han hoppas allt, således alldeles Davids karakter, så synes det oss icke vidare vara något tvifvel underkastadt, hvilken som är författaren. Föröfrigt bestyrker äfven öfverskriften detsamma. Psalmen är, såsom ofvan blifvit anmärkt, en lof- och tacksägelsepsalm till Gud för bevisad räddning; den sönderfaller i tvenne delar, hvaraf den första beskriver sångarens nöd och betryck samt räddningen derur, i den andra delen åter kastar han en blick tillbaka på sin lefnad och tackar Gud för alla hans välgerningar mot honom och uttalar sin förhoppning om äfven Herrens framtida hjälp och beskydd.

v. 1. Åt kapellmästaren, (en sång) af Herrens
tjenare David, hvilken sjöng Herren denna sång
(psalm) på den dag, då Herren hade frälst honom
från alla hans fienders och från Sauls hand.

Och han sjöng:

Jag ömt dig älskar Gud min starkhet!
Min borg är Gud, min klippa, räddning,
Min Gud mitt fäste är och skydd,
Min sköld, min frälsnings värn, beskärm,
Till Gud, den prisade jag ropar
Och jag från fienderna fräses.
5 När dödens bojor mig omsnärjde,
Förderfvets bäckar mig förskräckte,
Dödsrikets fjettrar och omgäfvor,
Och dödens snaror mig omslöt,
Då i min nöd jag bad till Herren
Och till min Gud jag ropade;
Min röst han från sitt tempel hörde,
Mitt rop för honom hann hans öron,
Då jorden skalf och bäfvade,
Och bergens grundvalar de skälfde
Och darrade, ty vred han var,
Utur hans näsa rök steg upp,
Och ur hans mun gick eld och lågor,
Och ljungeld flammade ur honom.
10 Han böjde himmelen och nedsteg,
På djupa mörkret steg hans fot,
Han på Cheruber for och flög,
På stormens vingar sväfvande,
Med mörker rundtomkring sig höljde,
Hans tält var mörka djup och skyar.
Af skenet ifrån honom delte.
Sig skyn i hagel och i ljungeld.

Åt kapellmästaren (en psalm) af Herrens tjenare, af Daniel, hvilken talade till Herren denna psalmens ord på den dagen, då Herren hade frälst honom från hans fienders hand, och från Sauls hand.

Och han sade: Hjertligen kär hafver jag dig, Herre min starkhet.

Herren är mitt bergfäste och min borg och min räddare, min Gud är min klippa, till hvilken jag flyr, min sköld och mitt frälsande värn, mitt beskydd.

Den beprisade Herren vill jag åkalla, så blifver jag frälst från mina fiender.

Dödens band hade omhvarft mig, och förderfvets bäckar förskräckt mig.

Dödsrikets band hade omgifvit mig, dödens snaror omslutit mig

I min nöd åkallade jag Herren och ropade till min Gud: han hörde från sin höga boning min röst, och mitt rop kom inför honom till hans öron.

Och (då) skalf jorden och bäfvade, och bergens grundvalar darrade och bäfvade, ty han var vred.

Rök steg upp ur hans näsa, och förtärande eld ur hans mun: Eldkol brunno från honom.

Han böjde (eller sänkte) himmeln och steg ned, och tjockt mörker var under hans fötter.

Och han for på Cheruber och flög och sväfvade på vindens vingar,

Han gjorde mörker till sitt täckelse rundtomkring sig, mörka vatten och tjocka skyar till sitt tjäll (eller tält),

Af skenet ifrån honom delade sig hans moln i hagel och eldkol (ljungeldar).

Och Herren dundrade i himlen,
 Den högste lät sin stämma ljuda.
 (Hagel och ljungeld.)

15 Han pilar sköt och dem förströdde
 Och blixtrars mängd och dem förskräckte,
 Då blefvo vattnets bäddar klara,
 Och jordens grunder blottades
 Allt för ditt stora hat o Herre
 För stormen af din andedrägt.
 Från höjden räckte han sin hand,
 Tog mig, drog upp ur stora djup,
 Från starka fiender mig frälste,
 Från öfvermäktig hatare.
 I olyckstid mig de angrepo;
 Mitt fasta stöd det var dock Herren.

20 Han mig ut i det fria förde
 Och frälste, ty mig kär han hade,
 Mig för min redlighet Gud lönte
 Och för min renhet vedergällde;
 Ty jag på Herrans vägar aktat
 Och från min Gud ej nånsin vikit,
 För ögonen jag har hans lagar,
 Bort intet af hans bud jag stöter.
 Och felfri var jag inför honom
 Och för min synd mig vaktade,

25 Mig så för redlighet Gud lönte
 Och för min renhet i hans ögon.
 Mot goda du dig god bevisar
 Och mot den fromma fromt du handlar,
 Du ren betar dig mot den rene,
 Mot svekfull man du handlar svekfullt,
 Ett ödmjukt folk du städse hjälper;
 Men stolta ögon slår du neder.
 Du är ock ljuset i min lykta:
 Ja Herren Gud gör ljusst mitt mörker.

Och Herren dundrade i himmelen och den Högste lät höra sin stämma (hagel och ljungeld).

Och han sköt sina pilar och förströdde dem (fienderna) och många blixtrar och förskräckte dem.

Då blefvo vattnets bäddar*) synliga och jordens grundvalar blottade för ditt hot (eller din näpst) o Herre för fläkten af din näsas anda.

*) 2 Sam. 22. Hafvets bäddar.

Han utsträckte (sin hand) från höjden och fattade mig och drog upp mig ur stora vatten.

Han frälste mig från min starka fiende och från mina hatare, som voro mig öfvermågtiga,

De öfverfölo mig i min olyckas tid; men Herren blef mitt stöd.

Och han förde mig ut på en fri plats och räddade mig, ty han hade behag till mig.

Herren tilldelade mig efter min rättfärdighet och vedergällde mig efter mina händers renhet

Ty jag har hållit Herrans vägar och icke affallit ifrån min gud.

Ty alla hans lagar har jag för ögonen och hans bud aflägsnar jag icke ifrån mig,

Och jag var felfri inför honom och tog mig till vara för min synd.

Derföre vedergällde Herren mig efter min redlighet, efter mina händers renhet inför hans ögon.

Mot den goda bevisar du dig god och mot den fromma visar du dig from.

Mot den rena visar du dig ren och mot den svekfulla handlar du svekfullt.

Ty ett ödmjukt folk hjälper du; men stolta ögon nedslår du.

Ty du upplyser min lampa, Herren min Gud gör mitt mörker ljust.

- 30 Med dig mot fiender jag störtar
 Och med min Gud jag mur bestiger.
 Ostrafflig är vår Herres väg,
 Och Herrans ord är renad malm;
 En sköld han är för alla trogna.*)
 Ty hvem är Gud väl utom Herren,
 Och hvem vår klippa om ej Gud?
 Den Gud, som mig med kraft omgjordar,
 Och som min väg gör lyckosom,
 Som mina fötter gör som hindars
 Och mig på mina höjder ställer.
- 35 Han vänjer ock min hand vid kriget
 Min arm att kopparbågen spanna.
 Mig du gaf din frälsnings sköld,
 Och din högra hand mig stödde,
 Din förnedring mig upphöjde,
 Du under mig min väg gjord' rymlig,
 Så att ej mina fötter vacklat.
 Fiendren skall jag jaga, hinna
 Och vända ej, förr'n jag dem nedgjort.
 Dem krossa, att de ej sig resa;
 Under min fot de skola falla.
- 40 Mig du med stridskraft rustade
 Och nedslog under mig fiendren.
 Dem dref på flykten framför mig;
 Att dem mig hata jag nedslå
 Om hjälp de ropte; men förgäfves,
 Till Herren, men han dem ej svarte,
 Som stoft för vinden skall jag krossa
 Dem och som gatsmuts tömma ut.
 Från folkefejd du mig skall fria,
 Till folkens öfverhufvud göra,
 Ett okänt folk skall då mig tjena,
- 45 Vid minsta vink de skola lyda,
 Och främlingar mig skola hylla.

*) Eg. för alla som fly till, som förtrösta på honom.

Ty med dig störtar jag mot krigsfolk och med min Gud springer jag öfver murar.

Gud (hvad Gud beträffar) hans väg är ostrafflig, Herrans ord är renad malm; han är en sköld för alla, som söka skydd hos (l. förtrösta på) honom.

Ty hvem är Gud förutan Herren, och hvem är klippan om ej vår Gud?

Den Gud, som omgjordar mig med kraft och gör min väg lyckosam.

Som gör mina fötter såsom hindars och ställer mig på mina höjder.

Som vänjer mina händer vid krig och mina armar att spänna kopparbågen.

Och du gaf mig din frälsnings sköld och din högra hand stödde mig och din nedlåtenhet gjorde mig stor.

Du gjorde vidt rum för mina steg under mig, så att mina fötter (eg. fotknölar) icke hafva vacklat.

Jag skall förfölja mina fiender och upphinna dem och icke vända om, förrän jag utrotat dem.

Jag skall krossa dem, så att de icke kunna resa sig upp, de skola falla under mina fötter.

Och du omgjordade mig med kraft till strid, du nedslog mina motståndare under mig.

Och mina fiender dref du på flykten för mig, och mina hatare dem tillintetgör jag.

De roppte om hjälp; men ingen hjälpare fanns, till Herren, men han har icke svarat dem.

Och jag skall krossa (och utströ) dem såsom stoft för vinden och kasta bort (ut) dem såsom gatsmuts.

Du skall befria mig ifrån folkens fejder och göra mig till ett öfverhufvud för folken; ett folk, som jag ej känner, skall tjena mig,

Vid blotta ryktet (som de få höra) om mig skola de lyda mig, främmande folk skola hylla mig.

Utlandets barn försagda blifva
 Och bäfvande ur slotten komma,
 Gud lefver, prisas må min klippa;
 Min frälsnings Gud han vare upphöjd.
 Han är den Gud, som gaf mig hämnnden,
 Som nedslog folken under mig.
 Min frälsare från mina fiender,
 Som högt mig öfver dem ock höjde,
 Från våldets man mig också frälste.
 50 Derför dig Herre skall jag prisa
 Bland folken och ditt namn lofsjunga,
 Han, som gör stor sin konungs frälsning
 Och nåd bevisar åt sin smorda,
 Åt David och hans säd för evigt.

Utlandets söner skola försmäkta (af fruktan) och komma bäfvande fram ur sina fästen.

Herren lefver, och lofvad vare min klippta och min frälsnings Gud upphöjd.

Den Gud, som gaf mig hämnden och nedlade folken under mig,

Min befriare ifrån mina fiender, äfven öfver mina motståndare upphöjde du mig, och räddade mig från våldsamma menniskor.

Derföre skall jag prisa dig ibland folken Herre och lofva ditt namn.

Den der bevisar sin konung stor hjälp och gör nåd med sin smorda, med David och hans ätt i evighet.

Kommentar.

Denna psalm är försedd med en för psalmerna i allmänhet ovanligt lång öferskrift, hvilken otvifvelaktigt är lånad från 2 Samuels Bokens 22 Kapitel, hvarest, såsom ofvan blifvit anmärkt, i det hufvudsakligaste samma text förekommer.

Denna öferskrift är sålunda icke af David, hvilket af flera skäl blir tydligt.

För det första strider sjelfva längden af densamma emot antagandet, att den skulle vara af David, för det andra den omständigheten, att David här benämnes יְבֹרַךְ יְהוָה, hvilket han icke gerna skulle nyttjat om sig sjelf, emedan det egentligen var en hederstitel, som af andra gafs åt högt stående män.

Vidare förekommer här ock ordet שִׁירָה, hvilket (enl. Delitsch) icke hörer till psalmermas språkbruk, utan i stället formen שִׁיר.

Slutligen äro orden הַזֹּאת דְּבַר דָּבָר הַשִּׁירָה alldeles fullkomligt öfverensstämmande med de ord, som tjena till inledningsformel vid Mosis lofsång i 5 Mose Bok 31 Kap. 30 v., och torde sålunda af den, som bildat öferskriften i 2 Sam. B. 22 Kap., blifvit lånade derifrån.

Verserna 2, 3 och 4 bilda inledningen till psalmen och angifva tillika hela dess innehåll och ändamål att tacka och lofva Herren såsom räddaren ur all fara, hjälparen i all nöd, den klippfasta tillflykten, till hvilken David under alla sitt lifs så mångskiftande och vexlande öden alltid kunnat fly med fast och säkert hopp om hjälp.

v. 3. יְהוָה סֶלְעִי). Här uppstår den frågan, huruvida man skall taga ס och de många substantiverna med ungefär

enahanda betydelse af klippa, fäste etc. och hvilka bilder äro lånade från Palestinas fysiska beskaffenhet, såsom apposition till Jehovah och öfversätta "Herre (du) mitt bergfäste" etc., eller man skall taga dem såsom predikativer och öfversätta "Herren är" etc.

Det förra antages af Delitsch vara det rätta på den grund, att detta allena, såsom han säger, motsvarar intensiteten af denna den största davidiska hymns början.

Till detta tolkningsätt ansluter sig äfven de Wette dock utan angifvet skäl.

Äfven Mellin och Kongl. Svenska Bibel-Commissionen äro af samma åsigt. Det sednare åter föredrages af Hupfeld, hvilken anser det förra såsom en alltför "långsläpig variering af den anropade" och derföre hellre är böjd att med de gamla kommentatorerna taga יהוה och יְהוָה såsom subjekter och de öfriga orden som predikater, så mycket hellre som יְהוָה såsom apposition icke väl passar till de öfriga med afseende på betydelsen (יְהוָה min Gud; de öfriga orden klippa; fäste etc. Denna åsigt delas äfven af Maurer och Hengstenberg. Vi för vår del biträda äfven densamma.

v. 4. מְהַרְבֵּל). För större eftertrycks skull har här attributet blifvitt satt efter sitt substantiv.

Denna vers har af olika kommentarer blifvit olika tolkad.

Somliga anse nemligen denna vers såsom en fortsättning i konstruktionen af den föregående och öfversätta derför "O prisvärde" etc.

Andra åter anse מְהַרְבֵּל såsom en parentetisk inskjuten sats, så att öfversättningen då skulle blifva: "Prisad vare — ropar jag — Herren" etc. eller Prisad, ropar jag, vare Herren etc.

Detta sednare synes oss dock helt och hållet böra förkastas, såsom oförenligt med den andra delen af versen.

Hvad det förra ("o prisvärde" etc.) beträffar, så låter det bättre säga sig, emedan derigenom ett fullt harmoniskt samband emellan versens båda membra får göra sig gällande, så att de stå till hvarandra i förhållande af grund och följd.

Ett tredje tolkningsätt slutligen och hvilket vi antagit såsom varande det naturligaste och enklaste, är att taga מִדָּרַךְ såsom accusativ och attribut till יָדָהּ eller, om man så vill, och hvilket måhända är riktigare, det sednare såsom apposition till det förra.

v. 5. (בְּלִנְעָל) Detta ord betyder egentligen oduglighet, onyttighet, inutilitas, hvilket dess härledning (af בָּלִי non, sine och יָעַל commodum, utilitas הִיֵּיִל utilis fuit) gifver vid handen; sedermera konkret, "hvad som är onyttigt, odugligt", vidare i moralisk mening "ovärdighet, dålighet", slutligen förderf, undergång, hvilken betydelse synes bäst passa på detta ställe.

De äldre såsom Hieronymus, Luther m. fl. taga det personligt om djefvulen. Så ock i Nya Testamentet (2 Kor. 6: 15. "Eller huru förlikar sig Kristus med Belial"?).

v. 7. (וְשִׁיעָרִי לְשִׁנְיָו) Dessa båda ord höra efter accentueringen tillsammans och äro sålunda bestämdt åtskilda från de efterföljande הִבֵּא בְּאִזְנֵי, hvilka båda åter höra tillsammans med hvarandra.

Öfversättningen skulle sålunda blifva: "Och mitt rop (bön, åkallan) inför honom (inför hans ansigte) kom (l. till) hans öron."

Hupfeld anser denna öfversättning här vara nödvändig, såvida ej de båda sista orden skola matt hängas efter, ehuru han dock medgifver, att meningen är tvungen.

Detta ock med stort skäl, isynnerhet om man jemför parallellstället 2 Sam. 22, der לְשִׁנְיָו icke förekommer och der sålunda meningen blir god.

Här torde vara bäst att ehuru mot accentueringen öfversätta "Och mitt rop kom inför honom i hans öron", hvilket ock de flesta öfversättare och kommentatorer gjort, då det sista לְשִׁנְיָו icke matt hänges efter, utan snarare tjenar att förstärka meningen d. v. s. uttrycka den tanken, att sångarens rop eller klagan verkligen blef hörd af Herren.

v. 8. Här beskrivas nu de storartade verkningarna af Guds bönhörelse. Herren visar sig för den bedjande i thordön, blixtrar och jordbäfning samt gifver honom den äskade hjälpen.

Dylika theophanier äro ganska vanliga inom psalmpoesiens område och förekomma äfven hos många profeter såsom Jesaja, Amos, Nahum m. fl. och åskådliggöra på ett storartadt sätt Guds herrlighet, majestät och makt.

v. 12. **סִתְרוּ סְבִיבוֹתָיו**) Det första af dessa ord saknas vid parallellstället och är här ock öfverflödigt, eftersom ju det andra **סב** ju har samma betydelse; det torde dock här få betraktas såsom en förstärkning.

Emellertid uppstår dock här en pleonasm, hvilken än ytterligare förökes genom **סִתְרוּ**, om man nemligen skall, efter hvad accentueringen gifver vid handen, taga äfven detta till det föregående.

Derigenom blifver dock meningen alltför tung och öfverlastad, äfvensom rythmen alldeles tillintetgöres, hvadan man ser sig nödgad att taga detta **סב** tillsammans med versens sednare membrum och sålunda öfversätta "Han satte (eller gjorde) . . . till sitt tjäll", eller, om man icke upprepar föregående verb: "Hans tjäll (l. tält) var (utgjordes af) mörka vatten" etc.

v. 13. **מִיִּנְהָ עָבְרוּ**) De flesta uttolkare öfversätta denna vers, såsom vi gjort. "Af skenet ifrån honom delade sig (försvunno, sönderdelade, urladdade sig) hans moln i hagel och ljungeld."

Parallellstället har "Af skenet från honom brunno eld-kol"; en temligen matt mening.

v. 14. Hupfeld anser de sista orden i denna vers **בְּרָד וְגֵהֶלֶלֶשׁ** vara en upprepning ifrån den föregående versen, såsom ett slags refräng, som dock stör enheten emellan versens båda membra. De förekomma icke dessa ord vid parallellstället, hvarför de troligen genom någon förseelse kom-

mit in i denna vers; de saknas ock i Septuaginta och flera andra gamla öfversättningar.

Hupfelds åsigt delas af Delitsch, hvaremot Hengstenberg ock Hitzig försvara textens läsart, ja den sednare anser till och med dessa ord såsom en sjelfständig, fristående sats bilda ett förträffligt, poetiskt utrop.

De Wette håller före, att man bör upprepa וַיִּזְעַק från det föregående.

De båda svenska öfversättningar vi varit i tillfälle att rådfråga nemligen Bibel-Commissionens och Mellins öfverensstämma med hvarandra i det antagandet, att dessa ord verkligen höra till texten. Enligt den förre blir öfversättningen "och den högste lät sin stämma höras med hagel och ljungande", enligt den sednare "och den högste lät sin röst ut med hagel och ljungande."

Vid öfvervägande af skälen för och emot textens äkthet, hafva de sednare synts oss starkare, isynnerhet då man besinnar, att dessa ord helt och hållet störa jemmättet i strofbyggnaden, hvilken i allmänhet är ganska regelbunden.

v. 15. Suffixet וַיִּזְעַק har här icke afseende på pilarna (blixtrarna), hvilket visserligen kunde ligga närmast till hands att antaga, utan på fienderna, änskönt att de icke förrän längre fram i den 18:de versen nämnes.

Liknande exempel på, huru suffixerna ofta få förstås af sjelfva sammanhanget, finnas ock i andra psalmer såsom t. ex. 44:de psalmen och 144:de, i hvilken sistnämnda ock samma verbum förekommer.

וַיִּזְעַק) Detta ord bör här icke öfversättas såsom verbum med "han kastade", utan såsom adverb "i mängd, myckenhet" och står här såsom bestämningsord till "pilarna", sålunda såsom ett adjectiv.

v. 16. וַיִּזְעַק מִיָּם) (א) har vanligen betydelsen af kanal, vattenrör, sedan bäck, ström; sålunda här egentligen vattenbäckar, hvilket dock icke är öfverensstämmande med andra delen af versen, der det är fråga om jordens "grundvalar."

Här måste sålunda för parallellismens bibehållande en annan betydelse väljas. Nästan alla, både äldre och yngre öfversättare och kommentatorer hafva öfversatt det med vattenbäddar (vattnens botten), hvilket här torde vara synnerligen väl på sin plats.

Denna öfversättning finner ytterligare sitt berättigande vid jämförelsen med parallelstället, hvarest i stället för מֵן står בְּ וְ och der det skulle blifva en orimlighet att öfversätta "hafvets bäckar", men der "hafvets bäddar, botten, grundvalar" blir en förträfflig motsats mot "jordens grundvalar" i versens sednare membrum.

v. 17. I denna vers följer nu en beskrifning på Davids räddning genom Herren, såsom resultatet af hans bönhörelse och uppenbarelse.

(שָׁלַח) Detta verb står här absolut, eljest vanligen i förening med יָד.

Man kan dock här, om man så vill, med de Wette supplera יָדָיו.

v. 24. (וְאֶשְׁתַּמֵּר בְּעֵינַי) "Och jag bevarade (aktade) mig för min synd" d. ä. jag tog mig till vara för att synda eller så att synden icke fick råda öfver mig.

v. 27. Det uttryck, som här nyttjas om Guds handlings-sätt mot människorna, att han handlar svekfullt, synes vid första påseendet innebära något stötande, hviket dock försvinner. då man tager i betraktande, att sångaren här för att så skarpt som möjligt uttala den tanken, att Guds ställning till människan noga rättar sig efter hennes ställning till honom, så betecknar Guds förhållande till den ogudaktige, som det skulle framställa sig, afsedt från det förhållande, hvari denne har ställt sig till Gud.

Den som uppriktigt och trogen vandrar på Guds vägar, för honom skall alltid Herrens förfarande visa sig öfverstämmande med denna hans ställning till honom; för den förvände åter, som sjelf vikit ur rätta spåret, synes äfven

Gud förvänd (grym, afundsam, ondskefull). **נָבַר** Particip. Niphal af verbet **בָּרַר** luttra, rena, sålunda här renad, lutt-rad med samma betydelse som **בָּרַר** (ren i sedligt hänseende, uppriktig) hvilket fullständigt heter **בָּרַר לְבָב**.

v. 29. Här begynner en rad af imperfekter, hvilkas betydelse är sväfvande och mycket omtvistad.

Många kommentatorer, isynnerhet de nyare, hafva gifvit dem betydelse af förfluten tid.

De äldre åter anse dem, allteftersom meningen gifver vid handen, hafva afseende såväl på den förflutna, som närvarande och tillkommande tiden, och att sålunda sångaren här framlägger, dels hvad Gud förut gjort honom, dels fortfarande gör, äfvensom hvad han hoppas, att Gud äfven framgent måtte göra honom. I likhet med Hupfeld, Keil, Mellin m. fl. taga vi dessa imper. ifrån den 29:de versen till och med den 35:te såsom presentier, hvilket ostridigt gifver bästa meningen.

v. 30. **אַרְצֵן**) Af **רָצַן** löpa, springa. Förmodligen här defect skrifvet i stället för **רָצַר**, hvilken fulla form förekommer vid parallellstället, här konstrueradt med accusativ liksom **דָּלַע**, i analogie med verber, som beteckna en rörelse.

v. 31. **הָאֵל**) Nominativus absolutus. De Wette jemför härmed 11 Psalmen, der **יְהוָה** står på samma sätt absolut, ehuru utan artikel.

v. 33. **תְּמִיִם דְּרָבִי**) Svarande emot den 31 versen, hvarest samma epitet tillägges Guds väg.

Sådana som Guds vägar äro, bli äfven de gudfruktigas, ostraffliga, släta, jennua (i både fysisk och moralisk mening), lyckosamma.

Flera ord i språket hafva föröfrigt en sådan dubbelbetydelse t. ex. **יָשָׁר** rectus, justus, planus (de via) Jer. 31: 7 hinc **יָשָׁרָה דְּרָדָה** via plana (um impedita) i c. felix (Ges. Lex.).

v. 35. **לִמְדָה**) Konstrueras vanligen med tvenne accusa-

tiver, men här med acc. och לָ i betydelsen af vänja vid, eller undervisa för, sålunda uttryckande ändamålet.

(נִתְחַתֵּן זְרוּעֵי) Enallage numer. Ett substantiv i pluralis förenadt med ett verb i singularis fem. ingalunda ovanligt om djur eller saker.

Detta נָה har blifvit helt olika förklaradt. Bäst torde vara att anse det som Piel af verbet נָהַה nedstiga.

Här skulle det då betyda: nedtrycka den ena ändan af bågen med handen, under det man med foten fasthåller den andra på marken, såsom Olshausen antager; sålunda spänna bågen.

v. 36. (עֲנִיָּה) Egentligen om röstens nedsänkthet, sedermera animus demissus, blygsamhet, (om Gud) nedlåtenhet, mildhet.

v. 38. Beträffande betydelsen af imperfekterna i denna och följande verser äro meningarne delade.

Hupfeld anser dem böra tolkas såsom afseende den tillkommande tiden. Detta icke blott därför, att de äro rena futurformer, utan äfven emedan de genom sjelfva innehållet äro af den art, att de icke kunna inskränkas såsom ren berättelse till den förflutna tiden, utan måste uppfattas såsom utsägende en allmän sats och dessutom Davids säkra förhoppning för all framtid.

Jemför man denna vers med parallellstället, hvarest optativformen אֶרְדֶּה förekommer, så måste man ännu mer styrkas i detta antagande.

Keil anför ock der, att denna optativ tjänar till att göra futurbetydelsen af psalmens אֶרְדֶּה tydligare.

Mellin biträder ock denna åsigt och öfversätter mera optativt "jag vill" etc.

De Wette och Delitsch äfvensom Bibel-Commissionen deremot taga det som præterita.

v. 40. קָמִי = עָלִי, Particip i stället för ett substantiv och konstrueradt som detta.

v. 42. על förvexladt med אל.

v. 43. (עַל-פְּנֵי-רַחֵם) Parallellstället har רַע-רָץ, hvilket är enklare och föredrages af en och annan.

"Sönderkrossa såsom stoft för vinden", pregnant sönderkrossa och utströ såsom stoft för vinden; en bild af fullkomlig tillintetgörelse.

v. 44. Ifrån och med denna vers anser ock de Wette, att imperf. böra hafva presens betydelse, emedan handlingarna äro fortgående följder af det föregående, dock gör han ett undantag härifrån för den 46:te versen, hvilken han anser bäst kunna hänföras till det förflutna.

Hupfeld åter anser, att det på grund af sin ideella halt, för såvidt det afser det Israelitiska konungadömet's världsherravälde, bör tolkas såsom tillkommande tid.

Han hänvisar i detta fall till 2:dra psalmen, der det heter: "Jag vill göra hedningarna till din besittning och jordens ändar till din egendom. Du skall sönderslå dem med jernstaf, såsom lerkärl sönderkrossa dem."

Vi för vår del anse ock här den kommande tiden åsyftas och att David här uttalar sin förhoppning äfven om Guds framtida hjälp och skydd. Att här dock med bestämdhet påstå, vare sig det ena eller andra, torde likväl vara vanskligt till följd af den obestämdhet i tidsformernas betydelse, som isynnerhet i sednare afdelningen af denna psalm röjer sig.

(רִיבֵי עַ) Folktvister, folkfejder; hvilka tvister eller fejder här menas, inhemska eller utländska, torde icke vara så alldeles lätt att afgöra.

Ser man på parallellstället, der man finner tydligen utsatt עַמֵּי, så tyckes man hafva starka skäl för det antagandet, att här de inhemska, inbördes krig, uppror, äro åsyftade.

Ser man åter på sednare delen af versen, der ett dylikt עַ förekommer och der taget kollektivt, så nödgas man, för att icke såra parallellismen, antaga detsamma äfven här, så att sålunda krig med främmande folk skulle vara menade.

v. 45. (לְשִׁמְעַת אִזְוֹן) Egentligen vid örats hörande d. ä. efter hörsagor, på blotta ryktet som de få höra, skola de hörsamma lyda.

(רִבְבָה שֵׁי) Detta ord betyder egentligen ljuga, sedan hyckla (en undergifvenhet, som icke är villig utan tvungen) smickra, hylla.

v. 46. Denna fruktan för Davids stora makt skall så djupt gripa dem, att de helt och hållet bli försagda och komma darrande och bäfvande fram ur sina fästen och visa honom sin underdånighet.

וְיִהְיֶה רָגֵגוֹ Ett ἀπαξ λεγ. som måste förklaras genom parallellismen och sammanhanget med darra, bäfva med den hos dylika verber i hebreiskan vanliga pregnantia betydelsen, "komma bäfvande." I Chald. förekommer ock ett liknande substantiv וְיִהְיֶה רָגֵגוֹ, som betyder fruktan.

v. 47. (וְיִהְיֶה לֵפְוֹ) Måste här öfversättas, såsom vi gjort, "Herren lever" och icke såsom många andra "Lefve Herren", hvilket nemligen skulle fordra וְיִהְיֶה till text.

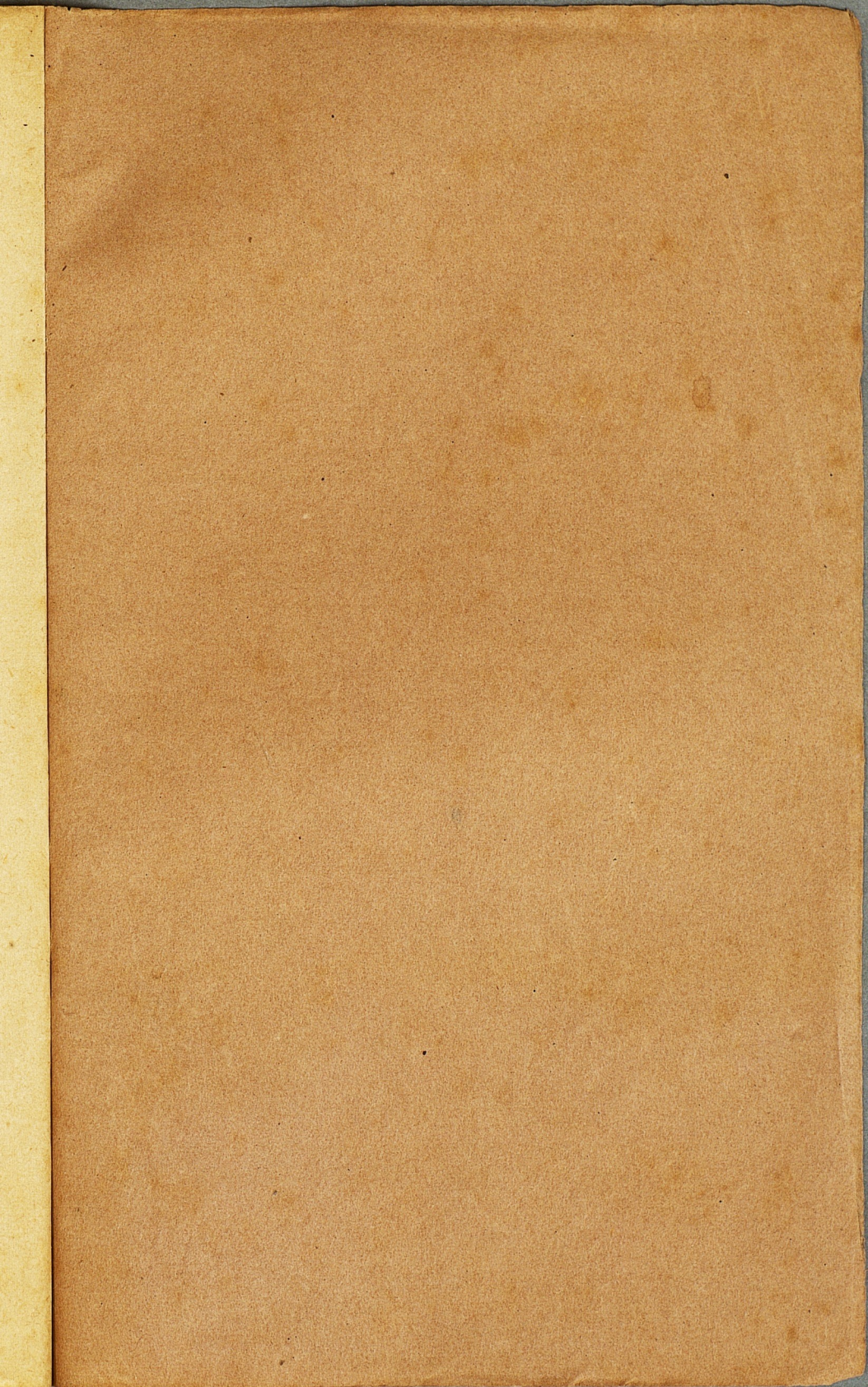
7-12 (18-22) följande vid öfverhörd 3. 2
eller följande på detta tycke som de i följande skola de
förstamma (18-22)

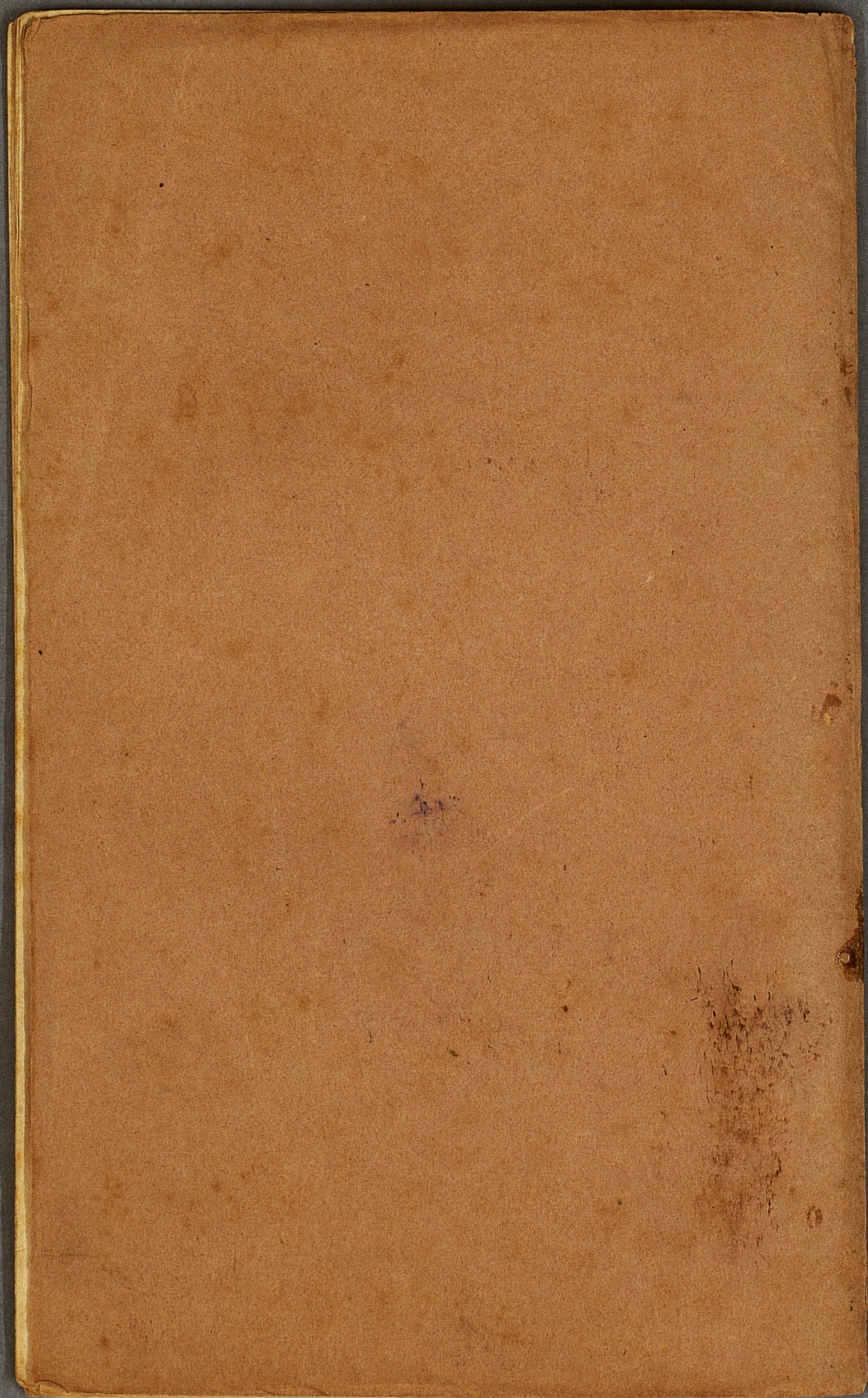
(18-22) Detta ord betyder egentligen hvar, sedan hvar
(18-22) som icke är vilja utan (18-22) emellan
hvar.

7-13 (18-22) Detta ord betyder hvar, sedan hvar
och de här ord till till följande och
komma hvar och hvar som ur som läst och visa
denna som underhållna

7-14 (18-22) Detta ord betyder hvar, sedan hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar

7-15 (18-22) Detta ord betyder hvar, sedan hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar
och som hvar och som hvar och som hvar

www.books2ebooks.eu